

La Generalitat impulsa el seguiment hivernal de ratpenats al Parc Natural del Cadí-Moixeró

Coincidint amb la hibernació de l'espècie, personal tècnic i Agents Rurals inspeccionaran aquest any 15 cavitats per donar resposta a la demanda de dades de la Comunitat Europea

Un equip fent el seguiment d'una cova. | Generalitat de Catalunya

Aquest gener ha començat el seguiment anual de la població de ratpenats de Catalunya. Els treballs, que es duen a terme coincidint amb la temporada d'hibernació d'aquests mamífers voladors, consisteixen enguany a inspeccionar 15 cavitats, entre les 51 més grans de Catalunya, distribuïdes per diversos espais naturals com el Massís del Montsec, les Guilleries, Collsacabra, l'Alta Garrotxa, i els parcs naturals dels Ports, Cap de Creus, Cadí-Moixeró i capçaleres del Ter i del Freser.

El seguiment pretén aprofundir en el coneixement d'aquestes espècies protegides, que són clau dins dels ecosistemes, ja que són bones indicadores dels canvis que es produeixen en els hàbitats i entorns que ocupen. La importància d'endinsar-se en les comunitats de ratpenats i les seves tendències rau en què juguen un important paper com a reguladores de les poblacions d'artròpodes. Els quiròpters mostren una forta especialització tròfica i es nodreixen gairebé exclusivament d'insectes, fet que els situa al capdamunt de la piràmide tròfica. Així, el seu coneixement és un bon indicador de què passa en el medi natural on es troben.

Els principals factors d'amenaça detectats en les 30 espècies de ratpenats presents a Catalunya són la destrucció dels refugis, l'ús de pesticides i el deteriorament d'espais naturals per causa de l'acció humana. El seguiment que es posa ara en marxa preveu aportar dades tan bàsiques per a la conservació com el nombre d'exemplars de les diverses espècies, que actualment és encara molt desconegut. Una web engloba els seguiments de ratpenats aquàtics, cavitats, caixes-refugi i hàbitats.

Accés complex a les cavitats

A Catalunya hi ha catalogades 3.541 cavitats, unes 200 de les quals potencialment d'elevat

interès per als ratpenats. D'aquests dos centenars, 51 arriben a més de 500 metres de profunditat. L'accés a bona part d'elles és complex i costós, per la qual cosa cada any es mostrejaren unes 15 -entre coves, mines, avencs, etc.- per catalogar-les segons el seu interès per albergar grans colònies de ratpenats.

El mostreig implica inspeccionar durant l'hivern tot el recorregut practicable, per determinar la presència de poblacions hivernants, així com evidències de cria o d'ús durant els períodes d'activitat. En alguns casos, la inspecció integral d'una cavitat no es pot dur a terme en un sol dia, atesa la complexitat i les dificultats tècniques que presenta.

Termòmetres i detectors d'ultrasons

Durant les visites hivernals es col·loquen termòmetres autònoms en els punts de major interès que permetran conèixer com varia la temperatura a llarg de l'any, i entre anys, i vincular aquestes dades amb les espècies presents i la mida de les seves colònies. Així mateix s'instal·len detectors d'ultrasons que durant tot l'any enregistraran la sortida de ratpenats un capvespre cada setmana, per conèixer com varia l'ús de la cavitat al llarg de l'any.

Amb aquest projecte es dona resposta als requeriments de la Comunitat Europea sobre la necessitat de conèixer les tendències de les poblacions de ratpenats i als requeriments d'informació per l'administració i la gestió dels espais de Natura 2000, ja que 11 espècies de ratpenats estan incloses en l'annex 2 de la Directiva Hàbitats.

L'any passat va ser el primer que el seguiment de ratpenats es va estendre a tot Catalunya, amb el suport de la Generalitat de Catalunya, de la Diputació de Barcelona i de la Comunitat Europea a través del programa COST (European Cooperation in Science and Technology), i es va dur a terme una prova pilot en 12 cavitats del Parc Natural del Cadí-Moixeró, l'Alta Garrotxa i el Massís de les Guilleries per posar a punt la metodologia de seguiment, especialment pel que fa al sistema autònom d'enregistrament d'ultrasons. Des de finals dels anys 90 del segle XX l'estudi dels ratpenats ha estat liderat pel Museu de Granollers amb el suport de diferents parcs naturals, permetent crear una xarxa de seguiment a nivell professional i de voluntariat.